

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÇALGI EĞİTİMİ KAVAL DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
9, 10, 11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2018

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	6
1.2.1. Değerlerimiz.....	6
1.2.2. Yetkinlikler.....	7
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	9
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	10
1.5. SONUÇ.....	11
2. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI.....	13
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI.....	13
2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER.....	14
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	15
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU.....	16
3. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI.....	18
3.1. KAZANIMLARIN YAPISI.....	18
3.2. SINIF DÜZEYİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI..	19
9. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	19
10. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	23
11. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	24
12. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	25

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözeabilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okulöncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarmıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim

sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Anadilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin

ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin

akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.

6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. SONUÇ

Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda:

Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,

Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,

Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,

Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,

İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,

Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,

Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,

Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir.

Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır.

2. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Kaval Dersi Öğretim Programı'nın amacı, günümüz modern eğitim anlayışını esas alarak geçmişten günümüze varlığını koruyan “geleneksel kaval öğretiminin” temel prensiplerini de öğrenciye kazandırmaktır. Geleneksel icra yöntemlerinin yanı sıra farklı kültür çalgılarıyla birliktelik oluşturabilecek bir öğretim süreci ve repertuvar kazanımı, kaval öğrenimi alan öğrencinin kültürel anlamdaki gelişim sürecine de katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, nota ve solfejle birlikte geleneksel ve evrensel icra tekniklerine uygun bir repertuvar aktarımı ile kavalın üstün nitelikte ve doğru teknikler ile icra edilebilmesi öngörülmektedir.

Kaval Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. Geleneksel Türk halk müziğinin en temel çalgılarından biri olan kavalın Türk müzik kültüründeki yerini ve önemini anlaması,
2. Kavalı bölgelere, yörelere göre farklılıklar gösteren, çalım teknikleriyle, geleneksele, güncel uygun bir yaklaşımla icra etmesi,
3. Kavalın yapısı ve temel özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
4. Solist ve diğer geleneksel ve evrensel sazlarla toplu seslendirme anlamında yakalanması gereken ahenk birliğini kazanması,
5. Saz repertuvarının yanı sıra sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturması,
6. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusunu kazanması,
7. Ülkemizin musiki kültürüne hizmet etmesi ve uluslararası müzik organizasyonlarına katılması konusunda teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Kaval Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur:

1. Duruş ve tutuş
2. Nefes tekniklerini kullanma
3. Ses elde etme (üfleme)
4. Bireysel icra (yorumlama)
5. Toplu icra (yorumlama)
6. Müziksel okuma
7. Müziksel işitme
8. Tonalite ve modaliteyi (makam) tanıma

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Program, öğrencinin başlangıç seviyesinden varılması hedeflenen en üst seviyeye kadar ulaşabilmesini hedeflemektedir. Geleneksel Türk halk müziğinin karakterine ve kaval çalgısının kişiliğine uygun etütler, eser dağarcığı öğretmenin eşliğinde uygulanmalıdır.
2. Programın yanı sıra farklı görsel ve işitsel kaynaklardan da yararlanılabilir.
3. Programda etütlerin ve eser dağarcığının aşamalı olarak verilmesinde basitten karmaşığa doğru ilkesi gözetilmelidir.
4. Program dışı dinleti, konser (bireysel, toplu icralar) gibi bazı etkinlikler düzenlenmelidir.
5. Öğrencilere gruplar hâlinde icra yaptırılarak toplu çalma becerisi kazanımı sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç, kavalın diğer kavallar, geleneksel ve evrensel sazlar ile birlikteliğini sağlayabilmektir. Bu şekilde akort birliği sağlanacak ve icra topluluklarına intibak edilebilecektir.
6. Gerektiğinde program dâhilinde geri dönüşler veya hızlandırmalar yapılmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Kavalın Tarihi, Tanımlanması ve Temel Özellikleri	14	8	22
Kavalda Sesler ve Doğru Nefes Kullanımı	24	18	50
Kavalda Basit Ritimli Etütler, Dizi ve Ezgi Çalışmaları	12	10	28
TOPLAM	50	36	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Kavalda Nüanslar ve Uygulamaları	5	6	16
Kavalda Ana Makamların Dizilerinde ve Basit Usullerde Etüt, Ezgi Uygulamaları	9	30	84
TOPLAM	14	36	100

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Kavalda Makamlar ve Uygulamaları I	9	66	92
Kavalda Alt Ses (1. Kademe-Dem Ses) Alanında Uygulamalar	3	6	8
TOPLAM	12	72	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Kavalda Çok Seslilik ve Transpoze Çalışmaları	10	60	84
Kavalda Makamlar ve Uygulamaları II	12	12	16
TOPLAM	22	72	100

3. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

9, 10, 11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9. sınıf düzeyinde üç, 10. sınıf düzeyinde iki, 11. sınıf düzeyinde iki ve 12. sınıf düzeyinde iki ünite yer almaktadır. Ünitelerde yer alan konuların işlenişi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar, açıklama veya sınırlamalar ilgili konu başlıkları altında verilmiştir. Kazanımlar; sınıf seviyesi, ünite numarası, konu, alt konu ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlarla ilgili açıklamalar kazanımı izleyen satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Alt Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
9.2.1.1.3.					Dem ses ve normal sesleri fark eder.	

- a) *Bu aşamada doğru dudak pozisyonu ile doğru sesin elde edilmesi sağlanmalıdır.*
- b) *Doğru ses ile doğru olmayan ses arasındaki fark vurgulanmalıdır.*

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. KAVALIN TARİHİ, TANIMLANMASI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Terimler: Kaval, pentatonik, 17'li perde sistemi

9.1.1. Kavalın Tanımı

9.1.1.1. Türk Musikisinde Kavalın Tarihî Gelişimi

9.1.1.1.1. Kavalın geçmişten günümüze gelişim sürecini açıklar.

Kavalın Türklerin Asya'dan Avrupa'ya göçü ve sonrasında farklı bölgelere dağılımları ile yayıldığı anlatılarak farklı coğrafyalardaki fiziki ve icrasal farklılıklar üzerinde durulmalıdır.

9.1.1.1.2. Türklerin kaval sazıyla ilgili tarihî ve kültürel bağlarını ilişkilendirir.

9.1.1.1.3. Geleneksel Türk musikîsi içerisinde kavalın icra edildiği alanları belirtir.

a) Kavalın geleneksel Türk müziği içerisindeki tınısal etkinliğinin anlaşılabilmesi için geleneksel Türk halk müziği ses sistemi ve gelişim süreci üzerinde durulmalıdır.

b) Pentatonikten, 17'li perde sistemine geçiş aşamalarına vurgu yapılmalıdır.

9.1.1.2. Kavalın Fiziksel Yapısı ve Özellikleri

9.1.1.2.1. Kavalın fiziksel yapısı ve özelliklerini açıklar.

9.1.1.2.2. Kaval yapımında kullanılan materyalleri ifade eder.

Kavalın, geleneksel biçimde ilk olarak hazır materyallerden, sonraları belli tür ağaçlardan özellikle de erik ağacından yapıldığı vurgulanmalıdır.

9.1.1.2.3. Kavalları yapıldıkları ağaç türlerine göre sınıflandırır.

Kavalların, yekpare ve eklemeli olarak iki çeşit olduğu, bu iki çeşit kavalın ses dizisi olarak aralarında fark olmamasına karşın, yapım tekniği açısından farklılıklar gösterdiği belirtilmelidir.

9.1.1.2.4. Kavalın farklı boyutlarda olabileceğini kavrar.

Farklı müzik türlerindeki (özellikle halk müziğinde) eserleri farklı tonlarda seslendirmeye yönelik transpoze (aktarım) yapma zorluğunu ortadan kaldırmak için farklı boyutlarda ve perdelerde (si, do, re, mi, fa, sol, la) kavallar kullanmaya dikkat edilmelidir.

9.1.1.3. Kaval Yapımı, Bakımı ve Seçimi

9.1.1.3.1. Farklı tekniklerde yapılmış kaval çeşitlerini tanıır.

9.1.1.3.2. Kavalın bakımının ve yağlanmasının önemini kavrar.

Organik bir çalgı olan kavalın çatlamaması ve uzun yıllar kullanılabilmesi ve daha rahat ses verebilmesi için yağlanması ve temizlenmesi gerektiği belirtilmelidir.

9.1.1.3.3. Doğru kaval seçiminin nasıl yapılacağını açıklar.

9.1.2. Kaval Çeşitleri ve Özellikleri

9.1.2.1. Kaval Çeşitleri

- 9.1.2.1.1. Farklı boyutlardaki kavalları tanır.
- 9.1.2.1.2. Dilli kavalların özelliklerini açıklar.
- 9.1.2.1.3. Dilsiz kavalların özelliklerini açıklar.
- 9.1.2.1.4. Dilli ve dilsiz kavalı karşılaştırır.

9.2. KAVALDA SESLER VE DOĞRU NEFES KULLANIMI

Terimler: Alt Ses Alanı (Dem Ses), Diyafram

9.2.1. Kavalda İlk Ses Elde Ediş

9.2.1.1. Kavalda Ses Çıkartma

- 9.2.1.1.1. Ses çıkartmadan önce dudağın alması gereken doğru şekli gösterir.
- 9.2.1.1.2. Soğuk nefes ve sıcak nefes üfleyerek çıkan sesleri ayırt eder.
- 9.2.1.1.3. Dem ses ve normal sesleri fark eder.
 - a) *Bu aşamada doğru dudak pozisyonu ile doğru sesin elde edilmesi sağlanmalıdır.*
 - b) *Doğru ses ile doğru olmayan ses arasındaki fark vurgulanmalıdır.*

9.2.1.2. Nefes Teknikleri

- 9.2.1.2.1. Diyafram nefesini fark eder.
 - Kavalda nitelikli ve sağlıklı ses elde edebilmede diyafram nefesinin önemi vurgulanmalıdır.*
- 9.2.1.2.2. Doğru nefes tekniklerini uygular.
 - Diyafram nefesini kullanmaya yönelik basit çalışmalar yaptırılmalıdır.*

9.2.1.3. Kavalda Duruş ve Tutuş Pozisyonu

- 9.2.1.3.1. Doğru oturma pozisyonunda kavalın nasıl tutulacağını kavrar.
- 9.2.1.3.2. Kavalı üflerken doğru duruş pozisyonu alır.
 - Kaval üflerken bacakların omuz hizasında açık olması, vücudun dik tutulması, başın karşıya bakıyor olması, kavalın vücuda doğru bir açıyla (yaklaşık 45 derece) tutulması gerektiği belirtilmeli ve öğretici tarafından gösterilmelidir.*

9.2.1.4. Doğru Tutuş Pozisyonunda Ses Çıkartma

- 9.2.1.4.1. Doğru duruş ve tutuş pozisyonunda üflendiğinde çıkan sesi tanır.
 - İlk tutuş pozisyonunda kullanılacak denge parmakları açıklanmalıdır. Deliklerin, parmakların hangi boğumları ile ne şekilde kapatılacağını gösterilmelidir. İlk üfleşte çıkan sesin temel ses olan re sesi olduğu ifade edilmelidir.*
- 9.2.1.4.2. Sert ya da yumuşak üfleşte sesin frekansının değiştiğini fark eder.
 - Bir perdeden farklı şiddetlerle üflendiğinde farklı frekanslarda seslerin çıktığı öğretici tarafından örneklendirilmelidir.*

9.2.1.5. Kavalda Orta Ses Alanında (2. Kademe Sesler) Çıkan Sesler

- 9.2.1.5.1. Re, do, si, la ve sol seslerini kademeli olarak elde eder.

- 9.2.1.5.2. Beş sestten oluşan ikinci kademede ritmik nefes çalışmaları yapar.
- 9.2.1.5.3. Re, do, si, la ve sol notaları ile hazırlanmış etüt çalışmaları yapar.
- 9.2.1.5.4. Orta ses alanında çalışırken alt ses ve üst ses alanlarını ayırt eder.
- 9.2.1.5.5. Uzun nefes çalışmalarının doğru frekansta sesler elde edebilmeye yardımcı olduğunu açıklar.

9.2.1.6. Kavalda Orta Ses Alanında (3. Kademe Sesler) Çıkan Sesler

- 9.2.1.6.1. Mi, fa, sol, la notalarını kademeli olarak elde eder.
- 9.2.1.6.2. İkinci kademeden üçüncü kademeye geçişteki köprüyü fark eder.
- 9.2.1.6.3. İkinci ve üçüncü kademedeki seslerden oluşan etütleri seslendirir.

9.2.1.7. Kavalda Orta Ses Alanında (4. Kademe Sesler) Çıkan Sesler

- 9.2.1.7.1. Si, do, re notalarını elde eder.
- 9.2.1.7.2. Üçüncü kademeden dördüncü kademeye geçişteki köprüyü fark eder.
- 9.2.1.7.3. Üçüncü ve dördüncü kademedeki seslerden oluşan etütleri seslendirir.

9.2.1.8. Kavalda Orta Ses Alanında (İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Kademe) Değiştirme İşaretleri

- 9.2.1.8.1. İkinci kademedeki la#, do# ve re# notalarını seslendirir.
- 9.2.1.8.2. Üçüncü kademedeki fa #, sol# ve la# notalarını seslendirir.
- 9.2.1.8.3. Dördüncü kademedeki do# ve re# notalarını seslendirir.
- 9.2.1.8.4. Yarım sesleri kullanarak inici ve çıkıcı gamlar yapar.

9.3. KAVALDA BASİT RİTİMLİ ETÜTLER, DİZİ VE EZGİ ÇALIŞMALARI

Terimler: Diyez, bemol, dizi, ayak, makam

9.3.1. Melodik ve Ritmik Etütler

9.3.1.1. Orta Ses Alanında İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Kademe Etütler

- 9.3.1.1.1. Her üç kademedeki tam seslerden örnek etütleri seslendirir.
- 9.3.1.1.2. Her üç kademedeki diyez ve bemollü sesleri kullanarak etütleri seslendirir.
- 9.3.1.1.3. Atlamalı olarak ritmik etütleri seslendirir.

9.3.2. Ana Makamlarda Etüt ve Melodi Çalışmaları

9.3.2.1. Çargâh Makamı Dizisi

- 9.3.2.1.1. Çargâh makamı dizisinde basit ritimlerde (2,3 ve 4 zamanlı) hazırlanan etütleri seslendirir.
- 9.3.2.1.2. Çargâh makamı dizisinde basit ritimli (2,3 ve 4 zamanlı) sözlü eserleri seslendirir.
- 9.3.2.1.3. Çargâh makamı dizisinde basit ritimli (2,3 ve 4 zamanlı) saz eserleri seslendirir.

9.3.2.2. Kürdi Makamı Dizisi

- 9.3.2.2.1. Kürdi makamı dizisinde basit ritimlerde hazırlanan etütleri seslendirir.
- 9.3.2.2.2. Kürdi makamı dizisinde basit ritimli sözlü eserleri seslendirir.
- 9.3.2.2.3. Kürdi makamı dizisinde basit ritimli saz eserleri seslendirir.

9.3.2.3. Buselik Makamı Dizisi

9.3.2.3.1. Buselik makamı dizisinde basit ritimlerde hazırlanan etütleri seslendirir.

9.3.2.3.2. Buselik makamı dizisinde basit ritimli sözlü eserleri seslendirir.

9.3.2.3.3. Buselik makamı dizisinde basit ritimli saz eserleri seslendirir.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. KAVALDA NÜANSLAR VE UYGULAMALAR

Terimler: Horlatma, vibrato (el sallama)

10.1.1. Kavalda Orta Ses Alanı (2. Kademe) Seslerde Horlatma ve Alt Ses Alanı (1. Kademe) Seslerde Vibrato (Sallama)

10.1.1.1. İkinci Kademe Seslerde Horlatma Tekniği

10.1.1.1.1. Sol, la, si, do ve re seslerinde horlatma tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

10.1.1.2. Birinci Kademe Seslerde El ile Vibrato (El Sallama) Tekniği

10.1.1.2.1. Fa, mi, re, do, si, la ve sol seslerinde el sallama tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

10.1.1.3. İkinci Kademe Seslerde El ile Vibrato (El Sallama) Tekniği

10.1.1.3.1. Fa, mi, re, do, si, la ve sol seslerinde el sallama tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

10.1.1.4. İkinci Kademe Seslerde Baş ile Vibrato (Baş Sallama) Tekniği

10.1.1.4.1. Fa, mi, re, do, si, la ve sol seslerinde baş sallama tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

10.1.1.5. İkinci Kademe Seslerde Nefes ile Vibrato Tekniği

10.1.1.5.1. Fa, mi, re, do, si, la ve sol seslerinde nefes ile vibrato tekniğinde çıkan sesleri fark eder.

10.2. KAVALDA ANA MAKAMLARIN DİZİLERİNDE VE BASİT USÛLLERDE ETÛT, EZGİ UYGULAMALARI

Terimler: Ana makamlar, basit usuller

10.2.1. Kavalda Makamlar ve Basit Usullerde Uygulamalar

10.2.1.1. Rast Makamında Uygulamalar

10.2.1.1.1. Rast makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütleri seslendirir.

10.2.1.1.2. Rast makamında sözlü eserleri seslendirir.

10.2.1.1.3. Rast makamında saz eserleri seslendirir.

10.2.1.2. Segâh Makamında Uygulamalar

10.2.1.2.1. Segâh makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütleri seslendirir.

10.2.1.2.2. Segâh makamında sözlü eserleri seslendirir.

10.2.1.2.3. Segâh makamında saz eserleri seslendirir.

10.2.1.3. Hüseyni Makamında Uygulamalar

10.2.1.3.1. Hüseyni makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütleri seslendirir.

10.2.1.3.2. Hüseyni makamında sözlü eserleri seslendirir.

10.2.1.3.3. Hüseyni makamında oyun havaları seslendirir.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. KAVALDA MAKAMLAR VE UYGULAMALARI I

Terimler: Uşşak, hicaz, karcıgar, oyun havası, saz eserleri

11.1.1. Farklı Makamlarda Oyun Havaları ve Saz Eserleri

11.1.1.1. Uşşak Makamında Uygulamalar

11.1.1.1.1. Uşşak makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

11.1.1.1.2. Uşşak makamında oyun havaları seslendirir.

11.1.1.1.3. Uşşak makamında saz eserleri seslendirir.

11.1.1.2. Hicaz Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Hicaz makamı içerisinde hicaz ailesi (uzzal, hümayun, zirgüleli) verilmeli, hicazkâr makamı vurgulanmalıdır.

11.1.1.2.1. Hicaz makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

11.1.1.2.2. Hicaz makamında oyun havaları seslendirir.

11.1.1.2.3. Hicaz makamında saz eserleri seslendirir.

11.1.1.3. Karcıgar Makamında Uygulamalar

11.1.1.3.1. Karcıgar makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

11.1.1.3.2. Karcıgar makamında oyun havaları seslendirir.

11.1.1.3.3. Karcıgar makamında saz eserleri seslendirir.

11.2. KAVALDA ALT SES (1. KADEME-DEM SES) ALANINDA UYGULAMALAR

Terimler: Dem ses, alt ses alanı, 1. kademe sesler

11.2.1. Kavalda Alt Ses Alanında (Dem Ses) Uygulamalar

11.2.1.1. Alt Ses Alanında Uygulamalar

11.2.1.1.1. Kavalda alt ses alanı (1. kademe dem) seslerini kavrar.

11.2.1.1.2. Kavalda alt ses alanı (1. kademe dem) seslerinde oyun havası seslendirir.

11.2.1.1.3. Kavalda alt ses alanı (1. kademe dem) seslerinde açış (taksim) çalışmaları yapar.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, ALT KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. KAVALDA ÇOK SESLİLİK VE TRANSPOZE ÇALIŞMALARI

Terimler: Toplu Seslendirme, Çok Seslilik, Transpoze

12.1.1. Kaval İçin Düzenlenmiş Çok Sesli Ezgiler ve Orkestral Eserler

12.1.1.1. Kaval İçin Düzenlenmiş Çok Sesli ve Yabancı Repertuvar Uygulamaları

12.1.1.1.1. İki kaval için düzenlenmiş majör dizilerde çok sesli basit ezgileri seslendirir.

12.1.1.1.2. İki kaval için düzenlenmiş minör dizilerde çok sesli basit ezgileri seslendirir.

12.1.1.1.3. İki kaval için düzenlenmiş modal (makamsal) dizilerde çok sesli basit ezgileri seslendirir.

12.1.1.1.4. Orkestra için düzenlenmiş çok sesli tonal kavala uygun eserleri seslendirir.

12.1.1.1.5. Orkestra için düzenlenmiş kavala uygun modal (makamsal) eserleri seslendirir.

12.1.2. Kavalda Tonal Dizilerin, Ezgilerin Transpoze (Aktarım) Çalışmaları

12.1.2.1. Kavalda Tonal Dizilerin, Ezgilerin Transpoze (Aktarım) Çalışmaları

12.1.2.1.1. Kavalda majör dizileri ve ezgileri sol, la ve do sesleri üzerine transpoze etme çalışmaları yapar.

12.1.2.1.2. Kavalda minör dizileri ve ezgileri sol, la ve do sesleri üzerine transpoze etme çalışmaları yapar.

12.1.2.1.3. Kavalda rast makamı dizisini ve ezgileri sol, la ve do sesleri üzerine transpoze etme çalışmaları yapar.

12.1.2.1.4. Kavalda hicaz makamı dizisini ve ezgileri sol, la ve do sesleri üzerine transpoze etme çalışmaları yapar.

12.1.2.1.5. Kavalda nihavent makamı dizisini ve ezgilerini sol, la ve do sesleri üzerine transpoze etme çalışmaları yapar.

12.2. KAVALDA MAKAMLAR VE UYGULAMALARI II

Terimler: Saba, nihavent, kürdilihicazkâr, hüzzam

12.2.1. Farklı Makamlarda Oyun Havaları ve Saz Eserleri

12.2.1.1. Saba Makamında Uygulamalar

12.2.1.1.1. Saba makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

12.2.1.1.2. Saba makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.1.1.3. Saba makamında saz eserleri seslendirir.

12.2.1.2. Nihavent Makamında Uygulamalar

12.2.1.2.1. Nihavent makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

12.2.1.2.2. Nihavent makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.1.2.3. Nihavent makamında saz eserleri seslendirir.

12.2.1.3. Kürdilihicazkâr Makamında Uygulamalar

12.2.1.3.1. Kürdilihicazkâr makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

12.2.1.3.2. Kürdilihicazkâr makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.1.3.3. Kürdilihicazkâr makamında saz eserleri seslendirir.

12.2.1.4. Hüzzam Makamında Uygulamalar

12.2.1.4.1. Hüzzam makamı için hazırlanan etütleri seslendirir.

12.2.1.4.2. Hüzzam makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.1.4.3. Hüzzam makamında saz eserleri seslendirir.